

Вільям ШЕКСПІР

ВЕНЕЦІЙСЬКИЙ
КУПЕЦЬ

*Переклад з англійської
Ірини СТЕШЕНКО*

Київ
“ЗНАННЯ”

ДІЙОВІ ОСОБИ

Дож Венеції.
Принц Марокканський, }
Принц Арагонський, } поклонники Порції.
Антоніо, венеційський купець.
Бассаніо, його друг.
Граціано, }
Салеріо, } друзі Антоніо й Бассаніо.
Соланіо, }
Лоренцо, закоханий в Джесіку.
Шейлок, багатий єврей.
Тубал, єврей, його друг.
Ланчелот Гоббо, блазень, слуга Шейлока.
Старий Гоббо, батько Ланчелота.
Леонардо, слуга Бассаніо.
Балтазар, }
Стефано, } слуги Порції.
Порція, багата спадкоємиця.
Нерісса, її служниця.
Джессіка, дочка Шейлока.
Венеційські сенатори, члени суду, тюрем-
ник, слуги, почет та інші.

Дія відбувається почасти в Венеції,
почасти в Бельмонті — маєтку Порції на суходолі.

ДІЯ I

СЦЕНА I

Венеція. Вулиця.
Входять Антоніо, Салеріо й Соланіо.

Антоніо

Ох, далєбі, я й сам не розумію,
Чому мені так сумно! Сум і вас
Бентежить, ви сказали; але як
Той сум піймав я, чи знайшов, чи стрінув,
Я не збагну...
Я наче зовсім загубив свій розум
І сам собі немов зробивсь чужий!

Салеріо

Ваш дух тепер літа по океанах,
Ширяє там, де ваші кораблі,
Могутні владарі стихій зрадливих,
Немов синьйори пишні і заможні,
Напнувши всі вітрила полотняні,
З презирством, згорда дивляться униз
На ті нікчемні торговельні судна,
Що перед ними голови схиляють,
Коли вони, бува, на тканих крилах
Прносяться повз них.

Соланіо

Повірте, друже:
Якби і я ризикував так само,
Як ви, то навздогін моїм надіям,
Мабуть, летіли б і мої чуття!
Раз по раз рвав би й підкидав травичку,
Аби довідатися, звідки вітер;
Шукав би пристаней, портів на картах
І рейдів. Кожна річ, яка могла б
Моїм ділам загрозу вістувати,
Мені б у серце смуток заронила.

Салеріо

Ба навіть дмухаючи раз у раз,
Щоб страву гаряченну остудити,
Від жаху б сам здригнувся, пригадавши
Оту біду, що нам накоїть може
В безкраїм морі надто дужий вітер.
Не зміг би я і разу подивитись
На пісковий годинник, не згадавши
Про коси та мілизни, і про те
Не думати, що, може, корабель мій
Захряс в піску, і нижче від боків
Схилився головою, і цілує
Свою могилу. Увійшовши в церкву
І на каміння глянувши святе,
Невже ж би я відразу не згадав
Про скелі небезпечні: та якби
Мій корабель бортом черкнувся їх,
У нього з трюмів прянощі пішли б
Морському вітровію на поталу,
А хвилі огорнулися б шовками.
Чи міг би я, все лихо уявивши,

Не думати, що весь набуток мій
Нараз обернеться в ніщо? О ні!
Хіба я можу думать, не відчувши,
Що це нещастя може засмутити?
Не треба слів: Антоніо, я певен,
Сумує через те, що він думками
У справах торговельних.

Антоніо

Ні, повірте;
Я щиро дякую моїй фортуні,
Що не довірив усього майна
Одному кораблеві й не в одне
Його відправив місце. Окрім того,
Не все моє майно залежить тільки
Від того, чи щасливий буде рік.
Мене смутять не торговельні справи.

Салеріо

Тоді ви закохалися.

Антоніо

Ну, що ви?!

Салеріо

Не закохалися? Тоді, скажімо,
Від того ви смутні, що невеселі.
Так само ви сміятися могли б,
Стрибати і казати: веселий я
Тому, що не сумую. Присягаюсь
Дволиким Янусом, синьйор, природа,
Кумедних творить іноді людей:
В одного — радощі в очах, і він

Регоче, як папуга, що почув
Козиці звук; а інший виглядає,
Як оцет — хай хоч Нестор запевняє,
Що річ кумедна, — не покаже він
Своїх зубів у посмішці веселій.

Входять Бассаніо, Лоренцо й Граціано.

Соланіо

Іде шановний родич ваш — Бассаньйо,
А також Граціано та Лоренцо.
Тож прощайте! Залишаєм вас
У кращім товаристві.

Салеріо

З вами б я
Зостався, доки б ви не звеселились,
Однак прийшли достойніші за мене.

Антоніо

Я вашу дружбу високо ціную,
Та бачу — справи в вас, і цю причину
Знайшли ви, щоб мерщій податись звідси.

Салеріо

Вітаю вас, синьйори дорогі!

Бассаніо

Коли ж ми з вами знов посміємося?
Якісь відлюдні стали ви, синьйори...

Салеріо

У вільний час — ми завжди вам до послуг!

Салеріо й Соланіо виходять.

Лоренцо
(до Бассаніо)

Синьйоре, ну, Антоніо знайшли ви, —
Тепер бувайте. Прошу пам'ятати,
Де маєм стрітись ми в обідній час.

Бассаніо
Прийду напевно.

Граціано
Ах, синьйор Антоніо,
Вас непокоїть щось: ви забагато
Піклуєтесь про справи світові.
Життя своє втрачає той, хто хоче
Його набути клопотом надмірним.
Повірте, ви змінилися занадто.

Антоніо
Та ні, на світ дивлюся, як на світ...
Це ж тільки сцена, Граціано, де
Всі люди мають грати певні ролі;
Мені ж, на жаль, припала роль сумна.

Граціано
Тоді хай блазня роль зіграю я.
Нехай мені веселий, втішний сміх
Покрие зморшками усе обличчя;
Хай краще розпалю вином печінку,
Ніж серце голосінням остуджу...
Чи може хто, у кого тепла кров,
Сидіти, мов той предок мармуровий?
Спать наяву? І злитись, і бурчати,
Щоб розлилася жовч? Що ж, знай, Антоньйо,
Це промовля моя любов до тебе;

Є люди, що обличчя в них застигли,
Немов стоячі води, і мовчать.
Мовчать уперто, прагнучи тим самим
Собі здобути славу дуже мудрих.
Немов нам кажуть: “Гляньте, я — оракул,
Коли віщаю, хай не гавкне й пес!”
Антонію, я знаю їх багато,
Кого звать мудрецями лиш тому,
Що зроду не промовлять ані слова;
Проте я переконаний цілком:
Якби хоч раз наважились вони
Розкрити рота, всі їх слухачі
Набрались би гріха, потребу мавши
Назвати дурнями своїх братів,
Я згодом побалакаю з тобою
Докладніше про це, та кинь лише
Ловити на гачок сумного виду
Привіт юрби, що править за принаду
Всім йолопам... Ну що ж, ходім, Лоренцо!
Тим часом прощайте. Я скінчу
Своє повчання тільки по обіді.

Лоренцо

Ми залишаємо вас до обіду.
Я, певно, й сам такий мовчун, бо слова
Не дасть мені промовить Граціано.

Граціано

Та поживи зі мною років зо два,
То й голосу свого забудеш звук.

Антонію

А я базікою зроблюсь для тебе!

Граціано

Чудово! Хай щастить! В речах лиш двох
Цінуємо найбільше ми мовчання:
В копчених язиках та в тих жінках,
Які ще не звідали кохання.

Граціано й Лоренцо виходять.

Антоніо

Що він мав на думці?

Бассаніо

Граціано говорить неймовірну безліч порожніх
слів — другого такого на цілу Венецію не знайдеш.
Розважлива думка у нього — це дві зернини пшени-
ці в двох мішках половини: треба шукати цілий день,
щоб їх знайти, а знайдеш — виявляється, що їх не
варто було й шукати.

Антоніо

Гаразд. Тепер скажіть, хто дама та,
Що присяглися ви до неї потай
Піти з поклонами? Ви ж обіцяли.

Бассаніо

Ви знаєте, Антоніо, напевне,
Що дуже розладнав я власні справи,
Бо жив пишніш, ніж право мав на те,
Зважаючи на незначні достатки...
Я нині не жалкую, що не можу
І далі жити весело та пишно.
Одне мене найбільше непокоїть:
Як вибитись мені з боргів великих,
Що наробив я марнотратством.

ЗМІСТ

Дійові особи	3
Дія I.....	4
Дія II.....	31
Дія III.....	72
Дія IV.....	107
Дія V.....	137

William Shakespeare

**THE MERCHANT
OF VENICE**

Київ : Znannia, 2019. —
158 p. — (English Library).

Для тих, хто читає світову літературу мовою оригіналу, пропонуємо п'єсу Вільяма Шекспіра “Венеційський купець” англійською мовою без скорочень та адаптації.

Усі книги серій “English Library” і “American Library” виходять друком мовою оригіналу та у перекладі українською. Розташування тексту твору на сторінках видання англійською відповідає їх розміщенню у книзі українською мовою.

Книги цих серій можна придбати у кращих книгарнях України, передплатити у будь-якому відділенні поштового зв'язку або замовити на сайті нашого видавництва: www.znannia.com.ua.

Передплатні індекси:

74072 — “English Library” (англійською мовою);

21877 — “English Library” (українською мовою);

10174 — “American Library” (англійською мовою);

10654 — “American Library” (українською мовою).